

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

G40.24

Hely

Idő

"1924"

Személy

Szerző:

Cím: *A mulató Budapest*

Forrás:

Világ

Bp
(Hely)

1924. 9. 18.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (

A mulató Budapest

(A Világ tudósítójától.) A helyiség olyan, mint amilyenek a mozdarakokban elképzelik Harun al Rasid tróntermét. A moziban tökéletes az illúzió: a gipsz aranyak látszik és a tapéta nehéz selyemnek. A pesti közönség már hozzászokott ehhez a mozi-illúzióhoz; szereti aranyak hinni a gipszet és selyemnek a papírost. Éppenséggel nem csoda ez az emberek lelkében; rengeteg aranyból lett itt malter, rengeteg aranyból papíros és nagyon sok selyem foszladozott szét ronggyá. Fényes világításban ragyog és tündököl a terem; a lámpákon sok színes üveg, amely visszaszívárvá nyozza a fényt, és rózsaszín árnyat bocsájt a fejekre. A szivárványos színek, legkivált a rózsaszín, is lelkében lelkedzik a pesti embernek; nem szereti a sötét színeket, elég van belőlük otthon.

A terem zsúfolásig tele van; az emberek úgy ülnek egymáson, akárcsak a heringek. Otthon nyugodtan és kényelmesen vacsorázhatnának, vacsora után hátra is lökhetnék kis székeiket és mindjárt át is ülhetnének az úriszoba bőrfoteljébe. Itt szoronganak, mozdulni sem tudnak és mindenki úgy ül a helyén, mintha gályarab volna egy régi hajón, olyanfélén, mint amilyen a Monte Christo ban járt utoljára. A pesti ember, amelyik tolong a pénztárnál, lökdösődik a villamoson és hallatlanul sok tért követel meg magának az uccán, ha jár-ke, ezeken a mulatóhelyeken fegyelmezett és csendes, türelmes és megadja magát a sorsnak. Ide mulatni jön, szórakozni, tehát a legkevesebb kényelmet és a legkevesebb nyugalmat kívánja magának. Azzal sem törődik, ha helye közvetlenül a zenekar előtt van és ha a jazz-band cintányérosa másfélpercenként úgy üti meg a nagydo-

bot, hogy megreped tőle a dobhártyája. Ez a jazz-band mindinkább kiszorította a mulatóhelyekről a cigánymuzsikát, s ha nem is pótolja, a pesti ember nem mer ellene szólni. A cigány nótákat játszott, amelyeket ösmert és dúdolt a közönség, a jazz-band lármázik, s ez ellen nem mernek tiltakozni. A cigányt mindig túllármázták és agyonkiabálták, a jazz-band terrorista, az túllármázza a közönséget, tehát fegyelmézi és rendbentartja.

A teremben sok a frakk és sok az elegáns estélyi ruha. A frakkot a pincérek viselik; a férfiak közül, akik a mulatókba járnak, csak itt-ott akad egy két szmokingos úr, néhányan fekete zakót viselnek, sötét nyakkendővel, a legelőbbje azonban szürke ruhában ül a teremben hölgye mellett. Az asszonyok sokkal elegánsabbak; a kép itt is ugyanaz, mint az uccán, a nők ma jól öltöznek Pesten, a férfiak meglehetősen rosszul. Az asszonyok közül a figyelő szem gyorsan fölismeri a kokottot. Legjobban a pincérek tudják ezt és van egy csalhatatlan ítélőeszközük.

— A kokotton — mondja a főpincér — egyszerűen új minden. A kokott, ha pénzhez jut, akkor kiöltözködik. Az úriasszony lassanként szerzi be a toalettjét. Ha új a ruhája, nem biztos, hogy új a kalapja, ha új a cipője, nem biztos, hogy új a belépője.

A parketten táncospárok járnak. Csak a hivatalos táncosnők viselnek már fekete lakkcipőt. Az úriasszonyok mind színes cipőket hordenek itt a teremben és már csak két-három nyárikalap látható az egész helyiségben. Künn az uccán még forró a levegő, a nap égetően süt, a kukorica most érik, de az asszonyok már télikalapot hordanak. Sietni is kell vele, hiszen januárban itt lesz a szalmakalap szezonja. A figyelem különben a táncosok felé fordul; a

divatos táncot az egyik barkisasszonnyal egy híres parkett-táncos lejt, akit tanár úrnak szólítanak és aki olyan komoly arccal mozog, mintha legalább is algebra adna elő.

Az asztalokon csak kevés a palackos bor, s igen sok a feketekávé és esze. Csak két páholyban lehet látni pezsgősüvegeket, de a pezsgő sem folyik már úgy, mint ahogy a legendák szerint a békében folyt. Aki pezsgőt iszik, az most szertartásosan teszi ezt; nagyon komolyan veszi a dolgát és érzi, hogy kötelességei vannak a pezsgővel szemben, mert minden figyelem és minden tekintet felé fordul. Amikor a terem elsötétedik, mert éppen kánkánt járnak lenn a parketten, a pezsgőivók óvatosan ásványvizet töltenek a poharakba, hogy amikor a fény kigyúl, azt lehessen kiönteni. Tapasztalt mulatópincérek tanulságtételei szerint az utolsó pezsgőspoharat 1918-ban vágták tükröbe, úgy hogy a biztonságosítást már le is szállították a tükröbiztosítás díjtételét. Egyáltalán azt mondják, hogy a mulatás jellege fokozatosan kapcsolatban áll az úgynevezett gavalérváltók megszűnésével s hogy komoly, nagy ricsaj, amelyik nem a külvilágnak szólott, rég volt már pesti mulatóban.

Nagyon óvatos most a mulató pesti ember és nagyon öntudatosan mulat. Vannak, akik

ezt hiszik, hogy kötelességük néha még megjelenni egy-egy mulatóhelyen és kirúgni a hámból, mert másképp kiderül, hogy már tönkrementek. Ezért nem lehet látni a teremben vidám arcokat. Úgy ülnek az emberek a helyeiken, a szűk és összeszorított helyeken, mintha hivatalban volnának és most mulatási gyakorlatokat kellene végezniök. A mai pesti mulatóember pontosan tudja az árakat és a főpincérek szerint a bliccelés korszaka teljesen és tökéletesen megszűnt. Ma már a főpincérek nem számolhatnak többet. Örülnek, ha

a vendég nem mond be kevesebbet.

Virágáros lányt, egykori poézisét a pesti mulatóban, már nem lehet látni. Néhány virágároslány jár még a pesti mulatókban; az emlékeikről beszélnek, van közülük olyan, aki még ismeri az öreg Somossyt és van olyan is, aki a *Blau Katze*-ban kezdte meg karrierjét. Az egyik virágároslány már csak azért üzi

mesterségét s azért marad fűnn egész éjszaka, mert a kis unokája táncosnő s ő szokta záróraker hazakísérni. A táncosnők száma is megcsökkent; nagyon drága a toalet, a finomabb helyiség számára: nem győzik. Ma már pontos katasztert vezetnek a Palikról és valóságos versenyfutás indul meg egy új vagy fölzsabadult mulató ember után.

A jazz-band hajnaltájban már nem ismer korlátokat. Össze-vissza játszik minél hangosabban, a sarokban a pincérek vitáznak.

— Ma is csak nyolcvanezer volt a kerestet, — mondja az egyik a másíknak, — nem lehet megélni.

A mulató előtt egy konflis áll. A portás udvariasan ajánlközik:

— Kocsit, nagyságos uraim!

— Nem — mondja a nagyságos asszony — hiszen itt lakunk szemközt, — szól és didegve nekivág az urával a külső Váci útnak.